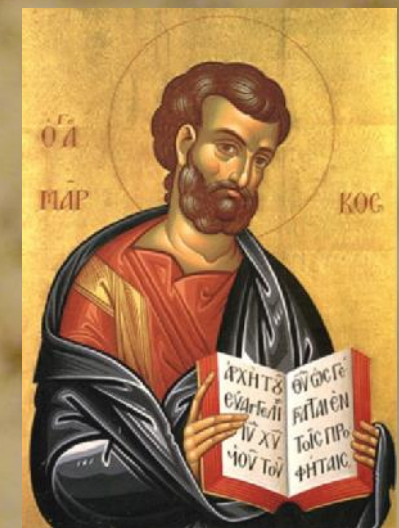

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Opbouw & structuur

Proloog (1:1-14/15)

Jezus en Jesaja's nieuwe exodus verlossing (1:14/15 - 8:21/30)

- Jahweh's overwinning aangekondigd (1:14/15 – 45)
- Nieuwe wijnzakken: onenigheid rond Jezus (2:1 – 3:19/30)
- Tekenen van de nieuwe exodus en Jezus' verwerping (3:20/31 – 6:13)
- Brood, zuurdeeg en het onbegrip van de discipelen (6:14 – 8:21/30)

De weg van de nieuwe exodus (8:22/31 – 10:45/52)

1^e lijdensaankondiging en onderwijs (8:31 – 9:1)

- Verheerlijking op de berg (9:2-13)
- Opnieuw een fiasco na een nieuwe Sinaï ervaring (9:14 – 29)

2^e lijdensaankondiging en onderwijs (9:30 - 41)

- Ware heiligheid (9:42 – 10:31)

3^e lijdensaankondiging (10:32 – 45)

- Blinde Barthimeüs (10:46 -52)

Aankomst en verwerping in Jeruzalem (11:1 – 15:47)

- Jezus' aankomst in Zijn tempel (11:1 – 12:44)
- Oordeelsaankondiging over de tempel en de erkenning v/d Mensenzoon (13:1-37)
- Jezus' proces, dood en graf (14:1 – 15:47)

Epiloog 'want zij waren bang' (16:1-8)

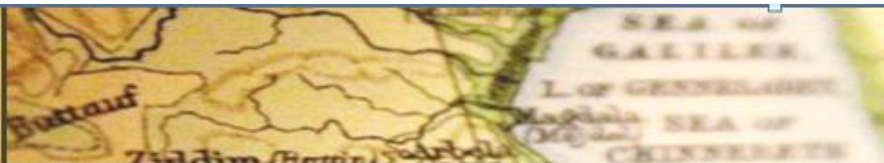

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en dood

'Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden. En met Hem kruisigden zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af! Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Laat de Christus, de koning van Israel, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem. En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden. Toen nu de centurio die daarbij stond tegenover Hem, zag dat Hij zo roepend was gestorven, zei hij: Waarlijk, deze mens was Gods Zoon!'

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en dood

'Nu stonden er ook vrouwen uit de verte toe te zien, onder wie ook Maria Magdalena was en Maria, de moeder van Jakobus de kleine en van Joses, en Salome, die, toen Hij in Galilea was, Hem volgden en Hem dienden, en vele andere vrouwen die met Hem naar Jeruzalem waren opgetrokken.

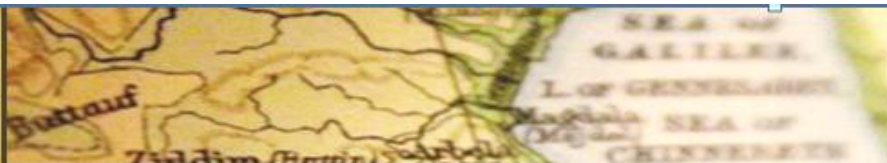
En toen het al avond was geworden, omdat het de voorbereiding was, dat is de voorsabbat, kwam Jozef van Arimathea, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte, en waagde het naar binnen te gaan naar Pilatus en het lichaam van Jezus te vragen. Pilatus nu verwonderde zich dat Hij al gestorven was, en nadat hij de centurio bij zich had geroepen, ondervroeg hij hem of Hij al lang gestorven was. En toen hij het van de centurio had vernomen, schonk hij Jozef het lichaam.

En na een stuk linnen gekocht te hebben nam hij Hem af, wikkelde Hem in het stuk linnen en legde Hem in een graf dat uit een rots was gehouwen, en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf.

Maria Magdalena nu en Maria, de moeder van Joses, zagen waar Hij gelegd was.'

(Mk. 15:25-47)

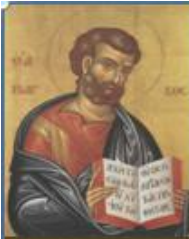
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en bespotteling

'Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden. En met Hem kruisigden zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af! Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Laat de Christus, de koning van Israel, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.' (Mk.15:25-32)

- ❖ Na een dag en een nacht 'wakker' te zijn wordt, Jezus om 9 uur 's morgens terechtgesteld
- ❖ Jezus' begane misdaad ➡ '...ieder die zich koning maakt, weerstaat de keizer.' (Jh.19:12)
- ❖ Jezus, de koning der joden, ondergaat in hun plaats 'de doodstraf' voor Israëls verraad...
- ❖ Deze aanduiding 'Lestes' – 'rebellen' ➡ Jezus' aanduiding voor **de tempeloverheden**
- ❖ De rebellen weerstaan het gezag van Rome, **maar Israel weerstaat het koninkrijk van God**
- ❖ Markus' weergave van hen die mee gekruisigd worden ➡ vraag v/d Boanerges broertjes

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en bespottling

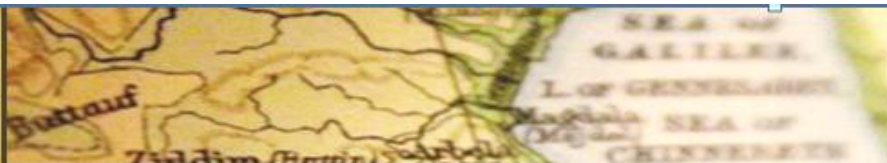
'Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden. En met Hem kruisigden zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af! Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Laat de Christus, de koning van Israel, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.' (Mk.15:25-32)

'...het zitten aan mijn rechterzijde of linkerzijde, staat niet aan Mij te geven,...' (Mk.10:40)

- ❖ Zie hoe de **intronisatie** v/d Mensenzoon eruit ziet ➡ dit is zijn '**heerlijkheid - moment**' !!
- ❖ Niet het lijden, maar het 'de schande van het kruis' ➡ een gekruisigde 'God' *is absurd*
- ❖ Wie zich met 'de gekruisigde' wil identificeren ➡ moet afstand doen van zijn 'waardigheid'
- ❖ 'de voorbijgangers' ➡ laat ons zien dat dit 'tempelhuis gezegde' circuleert en **erg diep zit**...

'Wij hoorden Hem zeggen: Ik zal dit met handen gemaakte tempelhuis afbreken en na drie dagen een ander, zonder handen gemaakt, opbouwen. (Mk.14:58)

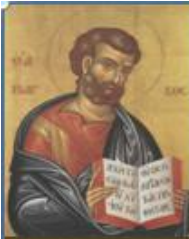
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en bespottling

'Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden. En met Hem kruisigden zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af! Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Laat de Christus, de koning van Israel, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.' (Mk.15:25-32)

- ❖ In hun ogen had Jezus 'hun' heilig tempelhuis aangevallen tijdens 'het tempelincident'
- ❖ Oog om oog, wij lasteren nu jij en laten we zien wie er laatst lacht! ➡ Kom van het kruis af!
- ❖ Zichzelf kan Hij niet 'verlossen' ➡ inderdaad, dat is precies de wijze om ons te redden!
- ❖ **Markus' nadruk** ➡ voorbijgangers, overpriesters, Schriftgeleerden, mede gekruisigden
- ❖ Ja, één van de gekruisigden komt later tot inkeer, maar dat is Markus' punt niet!
- ❖ De uitvoerige beschrijving van de bespottling ➡ de 2e verwijzing, naar Psalm 22:7

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' kruisiging en bespottling

'Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden. En met Hem kruisigden zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af! Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Laat de Christus, de koning van Israel, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.' (Mk.15:25-32)

❖ Jezus had hier nadrukkelijk over gesproken ➡ **Schriften moeten vervuld worden...**

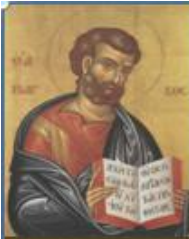
Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht door het volk.

Allen die mij zien, bespotten mij; zij trekken de lippen op, zij schudden het hoofd...

...een horde kwaaddoeners heeft mij omgeven; zij hebben mijn handen en mijn voeten doorboord. Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen; en zij, zij zien het aan, zij kijken naar mij.

Zij verdelen mijn kleding onder elkaar en werpen het lot om mijn gewaad. (Ps.22:6,7,16b,17,18)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Griekse & Joodse cultuur → wonderlijke fenomenen → bij overlijden 'belangrijke' mensen
- ❖ Wie kan zeggen hoe de schepping reageert op de dood van Zijn Maker, de Scheppergod?
- ❖ 'duisternis over het hele land' → onnatuurlijke duisternis → **teken van oordeel**

'Te dien dage zal het geschieden, luidt het woord van Jahweh de Heer, dat Ik op de middag de zon zal doen schuilgaan en bij klaarlichte dag het land in het donker zal zetten. En Ik zal het maken als de rouw over een eniggeborene en het einde ervan als een bittere dag.' (Amos 8:9,10)

'En Mozes strekte zijn hand uit naar de hemel, en er was gedurende drie dagen een dikke duisternis in het gehele land Egypte. Gedurende drie dagen kon niemand een ander zien, noch van zijn plaats opstaan; maar alle Israëlieten hadden licht, waar zij woonden.' (Ex.10:22,23)

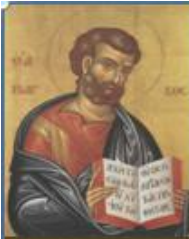
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Na de vernedering door hoongelach en smaad ➡ ineens duisternis over het hele land
- ❖ 1^e teken dat Jezus' dood veel meer betekent *dan men zich op dat moment kan voorstellen!*
- ❖ In het licht van de 1^e exodus en de profeten is de 'klassieke interpretatie' bedenkelijk...
- ❖ **Na 3 uur verbreekt Jezus met 'luide stem' de stilte ➡** Eloi, Eloi, lema sabachthani!?
- ❖ 'Stem' van een roepende in de woestijn: Bereidt de weg van de Heer, maakt zijn paden recht.'
- ❖ Lijkt wel gepast ➡ nu **de Heer Jezus de climax** van '**de aangekondigde weg**' nadert...

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Hoe valt dit te rijmen? ➡ vastberadenheid om te sterven & innerlijke rust na Gethsemané?
- ❖ Toch kan iemand die hoopt op God, als David in Ps.22, *zich van God verlaten voelen*
- ❖ **Maar zou 'een luide jammerklacht' (enkel) de bedoeling zijn van de Heer Jezus?**
- ❖ Wie Jezus' aanhaling 'enkel' als **een bewijstekst** beschouwt, *die meent van wel...*
- ❖ Hoe kan 'de Heer' van de sabbat, aan wie wind en zee gehoorzamen, **Godverlaten zijn?!**
- ❖ Is Jezus dan totaal 'onwetend' van de wonderlijke ommekeer in de 2^e helft van Ps.22?!
- ❖ **De omstanders** hebben Jezus' uitroep alvast '**naar de context**' van de Psalm begrepen!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Hoe valt dit te rijmen? ➡ vastberadenheid om te sterven & innerlijke rust na Gethsemané?
- ❖ Toch kan iemand die hoopt op God, als David in Ps.22, *zich van God verlaten voelen*
- ❖ **Maar zou 'een luide jammerklacht' (enkel) de bedoeling zijn van de Heer Jezus?**
- ❖ Wie Jezus' aanhaling 'enkel' als **een bewijstekst** beschouwt, *die meent van wel...*
- ❖ Hoe kan 'de Heer' van de sabbat, aan wie wind en zee gehoorzamen, **Godverlaten zijn?!**
- ❖ Is Jezus dan totaal 'onwetend' van de wonderlijke ommekeer in de 2^e helft van Ps.22?!
- ❖ **Zij zeggen niet:** 'Ha, 't is afgelopen! Zelfs God wil nog niet eens naar hem luisteren!'

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

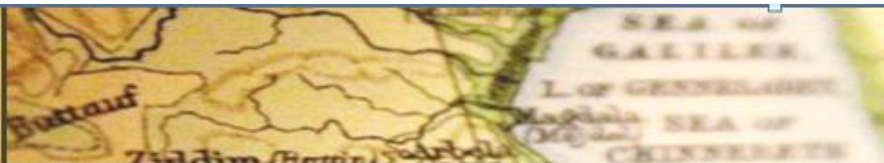
'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ **De omstanders 'horen' heel goed, dat Jezus om Gods tussenkomst en verlossing roept!**
- ❖ Naar Israëls verwachting komt Elia 'eerst' wanneer 'de roep' om verlossing verhoord wordt!

'En zij vroegen Hem aldus: Waarom zeggen de schriftgeleerden dat eerst Elia moet komen? Hij nu zei tot hen: Elia komt wel eerst en herstelt alles, **en hoe staat er geschreven van de Mensenzoon, dat Hij veel moet lijden en als niets geacht worden?** Maar Ik zeg u dat Elia ook gekomen is, en zij hebben met hem gedaan alles wat zij wilden, zoals van hem geschreven staat.' (Mk.9:11-13)

- ❖ Jezus roept om verlossing ➡ Okay, laten we eens zien of Elia hem zal komen verlossen!
- ❖ Benieuwd naar de uitkomst, geven ze hem 'te drinken' om Jezus nog 'in leven' te houden

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ **De omstanders 'horen' heel goed, dat Jezus om Gods tussenkomst en verlossing roept!**
- ❖ Naar Israëls verwachting komt Elia 'eerst' wanneer 'de roep' om verlossing verhoord wordt!

'Ja, U hebt mij verhoord! Ik zal Uw Naam mijn broeders vertellen,
in het midden van de gemeente zal ik U loven! U die Jahweh vreest, loof Hem;
alle nakomelingen van Jakob, vereer Hem; wees bevreesd voor Hem, alle nakomelingen van Israël.

Want Hij heeft de ellendige in zijn ellende niet veracht en niet verafschuwd;
Hij heeft Zijn aangezicht niet voor hem verborgen, **maar Hij heeft gehoord, toen hij tot Hem riep!**
(Psalm 22:21b-24)

- ❖ In elk gezin wordt in die avond traditioneel de pesachmaaltijd gevierd, *met een lege zitplaats*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Jezus wijst op deze Psalm omdat Gods gezalfde **tegen alle verwachting in, moet sterven!**
- ❖ ***Dat is de enige weg waarlangs Gods beloftes aan Abraham en David realiteit wordt!***

'...wie Jahweh zoeken, zullen Hem loven. Uw hart zal voor eeuwig leven. Alle einden der aarde zullen eraan denken en zich tot de Jahweh bekeren: alle geslachten van de heidenvolken zullen zich voor Uw aangezicht neerbuigen. Want het koningschap is van Jahweh, Hij heerst over de heidenvolken. Alle groten der aarde zullen eten en zich neerbuigen. Allen die in het stof neerdalen en hun ziel niet in het leven kunnen behouden, zullen voor Zijn aangezicht neerbuigen. Het nageslacht zal Hem dienen, en aan Jahweh toegeschreven worden tot in generaties. Zij zullen komen en Zijn gerechtigheid verkondigen aan het volk dat geboren zal worden, want Hij heeft het gedaan.' (Ps.22:26b-31)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ Gezien vanuit **Ps.22** kan Jezus 'luide schreeuw' geen **uitdovende wanhoopskreet** zijn!
- ❖ Johannes die dicht bij het kruis stond heeft Jezus' woorden begrepen → Het is volbracht!
- ❖ 2^e teken dat Jezus' dood veel meer betekent *dan men zich op dat moment kan voorstellen!*
- ❖ De **publieke verontwaardiging** om Jezus' oordeel over het tempelhuis → 2x onderstreept!

'Wij hoorden Hem zeggen: Ik zal dit met handen gemaakte tempelhuis afbreken en na drie dagen een ander, zonder handen gemaakt, opbouwen.' (Mk.14:58)

'Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf en kom van het kruis af!' (Mk.15:29)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ 2 voorhangels dienden om **de heiligheid** van 'het huis van God' te beschermen
- ❖ De voorbijgangers 'lasteren' de Heer omwille van zijn 'lasterlijke' **ontheiligende** uitspraken!
- ❖ De hogepriester scheurde verontwaardigd zijn kleding ➡ zo scheurt God nu het voorhangsel
- ❖ God '**ontheiligt**' hun tempel in reactie op de **verwerping & ontheiliging** v/d '**hoeksteen**'

'Hebt u ook niet dit Schriftwoord gelezen: 'De steen die de bouwlieden hebben verworpen, die is geworden tot een hoeksteen; van de Heer is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen?' (Mk.12:10,11)

- ❖ Het is 'een '**teken v/d hemel**' dat naar Jezus' woorden het einde van de tempel '**bevestigt**'

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'En toen het zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloi, Eloi, lema sabachthani? -dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten? En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia. Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf. En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.' (Mk.15:33-38)

- ❖ 2 voorhangels dienden om **de heiligheid** van 'het huis van God' te beschermen
- ❖ De voorbijgangers 'lasteren' de Heer omwille van zijn 'lasterlijke' **ontheiligende** uitspraken!
- ❖ De hogepriester scheurde verontwaardigd zijn kleding ➡ zo scheurt God nu het voorhangsel
- ❖ God '**ontheiligt**' hun tempel in reactie op de **verwerping & ontheiliging** v/d '**hoeksteen**'

'Hebt u ook niet dit Schriftwoord gelezen: 'De steen die de bouwlieden hebben verworpen, die is geworden tot een hoeksteen; van de Heer is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen?' (Mk.12:10,11)

- ❖ Gods '**Shekina heerlijkheid**' rust op '**de hoeksteen**' van **Gods tempelhuis in de Geest** !

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' dood

'Toen nu de centurio die daarbij stond tegenover Hem, zag dat Hij zo roepend was gestorven, zei hij: Waarlijk, deze mens was Gods Zoon! Nu stonden er ook vrouwen uit de verte toe te zien, onder wie ook Maria Magdalena was en Maria, de moeder van Jakobus de kleine en van Joses, en Salome, die, toen Hij in Galilea was, Hem volgden en Hem dienden, en vele andere vrouwen die met Hem naar Jeruzalem waren opgetrokken.' (Mk.15:39-41)

- ❖ Zie hoe vervolgens deze aanvoerder van de 'executie' ploeg, *zijn mening drastisch herzielt!*
- ❖ De betekenis van zijn woorden is geen 'volkomen getuigenis' inzake **Jezus' identiteit**
- ❖ Dit is de 1^e maal dat **een mens** in Markus zo'n belijdenis doet! (voordien alleen onreine geesten!)
- ❖ Voor het eerst vernemen we iets over 'vrouwelijke discipelen' in Galilea!
- ❖ Jezus' omgang met vrouwen in een mannenwereld ➡ zet overal velen aan tot **navolging**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' begrafenis

'En toen het al avond was geworden, omdat het de voorbereiding was, dat is de voorsabbat, kwam Jozef van Arimathea, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte, en waagde het naar binnen te gaan naar Pilatus en het lichaam van Jezus te vragen. Pilatus nu verwonderde zich dat Hij al gestorven was, en nadat hij de centurio bij zich had geroepen, ondervroeg hij hem of Hij al lang gestorven was. En toen hij het van de centurio had vernomen, schonk hij Jozef het lichaam. En na een stuk linnen gekocht te hebben nam hij Hem af, wikkelde Hem in het stuk linnen en legde Hem in een graf dat uit een rots was gehouwen, en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf. Maria Magdalena nu en Maria, de moeder van Joses, zagen waar Hij gelegd was.' (Mk.15:42-47)

- ❖ Jozef, een gerespecteerd lid van de raad, **steunde het besluit tot Jezus' executie niet!**
- ❖ Hij ziet een duidelijk verband tussen Jezus' onderwijs & gezag en het verwachtte Koninkrijk
- ❖ Zijn onderneming is gedurfd en zéér riskant, *hij is niet eens een familielid v/d gekruisigde!*
- ❖ **Hij wenst, een door Rome ter dood veroordeelde verrader, te eren in zijn dood...**
- ❖ Pilatus is danig verrast dat hij eerst een expert stuurt om Jezus' dood te verifiëren!
- ❖ Jozef spaart kost nog moeite ➡ Egyptisch linnen voor 'een lijkwade' is prijzig!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Jezus' begrafenis

'En toen het al avond was geworden, omdat het de voorbereiding was, dat is de voorsabbat, kwam Jozef van Arimathea, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte, en waagde het naar binnen te gaan naar Pilatus en het lichaam van Jezus te vragen. Pilatus nu verwonderde zich dat Hij al gestorven was, en nadat hij de centurio bij zich had geroepen, ondervroeg hij hem of Hij al lang gestorven was. En toen hij het van de centurio had vernomen, schonk hij Jozef het lichaam. En na een stuk linnen gekocht te hebben nam hij Hem af, wikkelde Hem in het stuk linnen en legde Hem in een graf dat uit een rots was gehouwen, en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf. Maria Magdalena nu en Maria, de moeder van Joses, zagen waar Hij gelegd was.' (Mk.15:42-47)

- ❖ Jozef, een gerespecteerd lid van de raad, **steunde het besluit tot Jezus' executie niet!**
- ❖ Hij ziet een duidelijk verband tussen Jezus' onderwijs & gezag en het verwachtte Koninkrijk
- ❖ Zijn onderneming is gedurfd en zéér riskant, *hij is niet eens een familielid v/d gekruisigde!*
- ❖ **Hij wenst, een door Rome ter dood veroordeelde verrader, te eren in zijn dood...**
- ❖ Pilatus is danig verrast dat hij eerst een expert stuurt om Jezus' dood te verifiëren!
- ❖ Jozef spaart kost nog moeite ➡ Een 'uitgehouden' graftombe is zeer exclusief!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Opbouw & structuur

Proloog (1:1-14/15)

Jezus en Jesaja's nieuwe exodus verlossing (1:14/15 - 8:21/30)

- Jahweh's overwinning aangekondigd (1:14/15 – 45)
- Nieuwe wijnzakken: onenigheid rond Jezus (2:1 – 3:19/30)
- Tekenen van de nieuwe exodus en Jezus' verwerping (3:20/31 – 6:13)
- Brood, zuurdeeg en het onbegrip van de discipelen (6:14 – 8:21/30)

De weg van de nieuwe exodus (8:22/31 – 10:45/52)

1^e lijdensaankondiging en onderwijs (8:31 – 9:1)

- Verheerlijking op de berg (9:2-13)
- Opnieuw een fiasco na een nieuwe Sinaï ervaring (9:14 – 29)

2^e lijdensaankondiging en onderwijs (9:30 - 41)

- Ware heiligheid (9:42 – 10:31)

3^e lijdensaankondiging (10:32 – 45)

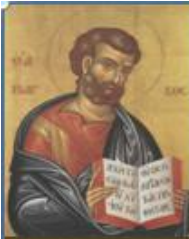
- Blinde Barthimeüs (10:46 -52)

Aankomst en verwerping in Jeruzalem (11:1 – 15:47)

- Jezus' aankomst in Zijn tempel (11:1 – 12:44)
- Oordeelsaankondiging over de tempel en de erkenning v/d Mensenzoon (13:1-37)
- Jezus' proces, dood en graf (14:1 – 15:47)

Epiloog 'want zij waren bang' (16:1-8)

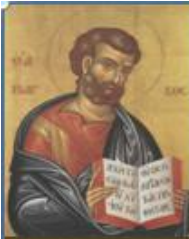
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Het korte einde: Het lege graf

'En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen om Hem te komen zalven. En zeer vroeg op de eerste dag van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot. En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de Nazarener, de gekruisigde; Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd. Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.' (Mk.16:1-8)

- ❖ Markus' weergave van de opstandingmorgen, *mist elke mogelijke vorm van sensatie...*
- ❖ Vrouwen als getuigen van het lege graf, kent geen geloofwaardigheid in de Joodse cultuur
- ❖ Wanneer zij samen op pad gaan, is het lege graf het laatste wat deze vrouwen verwachten
- ❖ Waar zij bezorgd om zijn, blijkt, eenmaal ter plaatse, *helemaal geen probleem te zijn!*
- ❖ Hemels bezoek ➡ een 'feestelijke geklede' jonge man, 'zit' hen op te wachten in het graf!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Het korte einde: Het lege graf

'En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen om Hem te komen zalven. En zeer vroeg op de eerste dag van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot. En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de Nazarener, de gekruisigde; Hij is opgewekt. Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd.

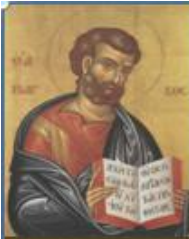
Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.' (Mk.16:1-8)

- ❖ Hij heeft belangrijk 'onderwijs' voor de gefaalde discipelen van '**Jezus de Nazarener**'
- ❖ Deze benaming vormt **een insluiting rond dit hele verhaal...**

'Wat hebben wij met U te maken, Jezus, Nazarener? Bent U gekomen om ons te verderven?
Ik weet Wie U bent: de Heilige van God.' (Mk.1:24)

- ❖ 'Hij is opgewekt' ➡ Eén woord in de grondtekst ➡ één woord die de hele wereld veranderd!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Het korte einde: Het lege graf

'En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen om Hem te komen zalven. En zeer vroeg op de eerste dag van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot. En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de Nazarener, de gekruisigde; Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd. Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.' (Mk.16:1-8)

- ❖ In Markus kunnen dezen alleen getuigen van het lege graf, **zij hebben Hem niet gezien!**
- ❖ Zij krijgen de opdracht de discipelen bekend te maken dat Jezus hen **voorgaat**...
- ❖ Pas daar aangekomen, zullen zij de opgestane Jezus zien, zoals Hij aangekondigd had!
- ❖ De **reactie** van de vrouwen is 'de typische reactie' op **Jezus' machtige daden** !

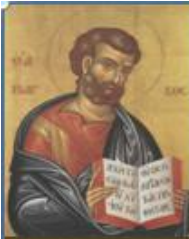
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Het korte einde: Het lege graf

'En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen om Hem te komen zalven. En zeer vroeg op de eerste dag van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot. En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de Nazarener, de gekruisigde; Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd. Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.' (Mk.16:1-8)

- ❖ **DE** machtige daad v/d **NE** die niemand verwachtte ➡ de Mensenzoon *zou gaan sterven!*
- ❖ Jahweh is zoals bij de 1^e Exodus, Zijn volk voorgegaan in '**de wateren van de dood**' !!
- ❖ **De afsluitende woorden klinken alleen 'vertrouwelijk' in de context van de NE**
- ❖ Wat is de aanhoudende oproep van Jahweh in Jes.40-55? ➡ **VREES NIET!** (11x)
- ❖ Dit open einde bepaald ons bij die 'hangende vraag' ➡ wat gaan jullie hier mee aanvangen?

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Het korte einde: Het lege graf

'En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen om Hem te komen zalven. En zeer vroeg op de eerste dag van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot. En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de Nazarener, de gekruisigde; Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd. Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.' (Mk.16:1-8)

- ❖ Reden van het niet doorgaan van de aangekondigde terugkeer ➡ Israëls angst & ongeloof
- ❖ *Israëls angst & ongeloof* ➡ het weigeren om dit 'goede nieuws' vrijelijk te verkondigen
- ❖ Terug naar Galilea om na hun falen een nieuw begin te maken ➡ cruciform discipelschap
- ❖ Dit is niet over 'Petrus' het is pas begonnen! ➡ laat je ongeloof varen en wees niet bang!
- ❖ Nu het begonnen is ➡ blijf niet stilzwijgen, laat angst & ongeloof je niet overmannen!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

